

BERNARD-MARIE KOLTES

ROBERTO ZUCCO

Po antros maldos pamatysi didėjant
Saulės diską ir iš jo kyšanti falą, vėjo šaltinį; jei pasuksi galvą į Rytus, ir jis ten pasisuks, jei
pasuksi galvą į Vakarus, jis seks paskui tavo žvilgsnį.

Mitros liturgija, Didžiojo magiško Paryžiaus papiruso ištrauka.

Carlo Jungo cituota paskutiniame interviu BBC.

Iš prancūzų k. vertė Akvilė Melkūnaitė

VEIKĖJAI

Roberto Zucco

Jo motina

Mergaitė

Jos sesuo

Jos brolis

Jos tėvas

Jos motina

Senas ponas

Elegantiška dama

Žaliūkas

Nekantrus suteneris

Išsigandusi prostitutė

Melancholiškas inspektorius

Inspektorius

Komisaras

Pirmasis sargybinis

Antrasis sargybinis

Pirmasis policininkas

Antrasis policininkas

Vyrai. Moterys. Prostitutės. Suteneriai. Kalinių ir sargybinių balsai.

I PABĖGIMAS

Kalėjimą juosiantis sargybinių takas pastogėje.

Kalėjimo stogai iki pat viršaus.

*Valanda, kai nuo tylos ir stebeilijimosi į tamsą pavargę sargybiniai kartais
tampa haliucinacijų aukomis.*

PIRMASIS SARGYBINIS. Tu ką nors girdėjai?

ANTRASIS SARGYBINIS. Ne, ničnieko.

PIRMASIS SARGYBINIS. Tu niekada nieko negirdi.

ANTRASIS SARGYBINIS. O tu ką nors girdėjai?

PIRMASIS SARGYBINIS. Ne, bet toks įspūdis, lyg būčiau girdėjęs.

ANTRASIS SARGYBINIS. Tai girdėjai ar negirdėjai?

PIRMASIS SARGYBINIS. Šiaip negirdėjau, bet pasirodė, kad kažką girdžiu.

ANTRASIS SARGYBINIS. Pasirodė? Šiaip negirdėjai?

PIRMASIS SARGYBINIS. O tau net tokia mintis niekada nešauna į galvą, todėl nei ką išgirsti, nei pamatai.

ANTRASIS SARGYBINIS. Aš nieko negirdžiu, nes nėra ką girdėti, ir nieko nematau, nes nėra ką matyti. Mes čia nereikalingi, todėl galų gale visada susiriejam. Visiškai nereikalingi: ginklai, tylinčios sirenos, atmerktos mūsų akys, kai visi miega. Man atrodo beprasmiška spoksoti į nieką ir ištempus ausis tykoti nieko, šiuo metu mūsų ausys turėtų klausytis vidinio pasaulio šurmulio, o akys – žvelgti į mūsų vidaus peizažus. Ar tu tiki, kad yra vidinis pasaulis?

PIRMASIS SARGYBINIS. Aš tikiu, kad mes čia reikalingi: saugom, kad niekas nepabėgtų.

ANTRASIS SARGYBINIS. Bet iš čia niekas nepabėga. Tai neįmanoma, kalėjimas per daug modernus. Net visai mažytis kaliniukas neįstengtų pabėgti. Net toks kaip žiurkė. Jei pralįstų pro didžiąsias grotas, toliau yra tankesnių – kaip rėčiai, o dar toliau dar tankesnių – kaip koštuvai. Reikėtų tiesiog sunktis. O ranka, kuri papjovė, ir plaštaka, kuri pasmaugė, juk neprasisunks kaip skystis. Priešingai, ji sunki ir kliūvanti. Negi manai, kad žmogui pirmiausia kyla mintis pajauti, smaugti, ir tik po to jis imas veikti?

PIRMASIS SARGYBINIS. Yda yra yda.

ANTRASIS SARGYBINIS. Jau šeštus metus čia saugau, vis stengiuos suvokti, kame žmogžudžių ir mano, paprasto kalėjimo prižiūrėtojo, skirtumas. Aš negaliu pajauti nei smaugti, negaliu net pagalvoti apie tai. Visai mažiau, net duše besiprausiančius juos stebėjau, nes man sakė, kad žudymo instinktas slypi penyje. Mačiau daugiau nei šešis šimtus ir, žinai, nepastebėjau jokio bendro bruožo: yra didžiulių, yra mažų, yra plonų, yra ir visai mažyčių, dar yra apvalių, yra smailių, yra milžiniškų, bet iš to nieko nesuprasi.

PIRMASIS SARGYBINIS. Sakau tau: yda yra yda. Ar nieko nematai?

Pasirodo Zucco, einantis kalėjimo kraigu.

ANTRASIS SARGYBINIS. Ne, ničnieko.

PIRMASIS SARGYBINIS. Ir aš nematau, bet pasirodė, kad matau.

ANTRASIS SARGYBINIS. Matau kažką einant stogu. Mes neišsimiegoję, gal todėl ir vaidenas.

PIRMASIS SARGYBINIS. Ko gali prireikti ant stogo? Teisingai tu sakai. Kartais turėtumėm užsimerkti ir žvalgytis po savo vidinį pasaulį.

ANTRASIS SARGYBINIS. Žinai, ten lyg Roberto Zucco, tas, kurį patupdė šiandien po pietų už tėvo nužudymą. Pasiutęs žvėris, laukinis.

PIRMASIS SARGYBINIS. Roberto Zucco. Pirmąkart girdžiu.

ANTRASIS SARGYBINIS. Tu matai ką nors, ar tik aš matau?

Zucco ramiai eina kraigu.

PIRMASIS SARGYBINIS. Man atrodo, kad kažką matau: Bet ką?

Zucco pamažu užeina už kamino.

ANTRASIS SARGYBINIS. Kalinys pabėgo.

Zucco dingsta.

PIRMASIS SARGYBINIS. Velnias, tikrai pabėgo.

Šūviai, prožektoriai, sirenos.

II

MOTINOS NUŽUDYMAS

Zucco motina su naktiniais marškiniais prie užrakintų durų.

MOTINA. Roberto, aš imu rageli ir skambinu policijai.

ZUCCO. Atidaryk.

MOTINA. Niekada.

ZUCCO. Neapsimesk, kvaile, pati žinai, man vieni niekai išlaužti duris.

MOTINA. Ir gerai, laužk, beproti, psiche, pažadinsi kaimynus. Kalėjime tau buvo saugiau, nes jie suplėšys tave į gabalus, jei pamatys: čia nesitaikstoma su tuo, kas nužudė savo tėvą. Šitam kvartale net šunys į tave šnairuos.

Zucco trenkia į duris.

MOTINA. Ir kaip tu pabėgai? Kas ten per kalėjimas?

ZUCCO. Manęs niekada neišlaikys kalėjime ilgiau nei porą valandų. Niekada. Atidaryk gi, tu ir sraigę taip išvestum iš kantrybės. Atidaryk, arba aš čia viską išdaužysiu.

MOTINA. Ko atėjai? Kodėl sugrižai? Aš nebenoriu tavęs matyt, nenoriu tavęs matyt. Tu man nebe sūnus, nešdinkis, tu man reiški ne daugiau kaip šūdvalalis.

Zucco išlaužia duris.

MOTINA. Nesiartink, Roberto.

ZUCCO. Aš atėjau savo karinės uniformos.

MOTINA. Ko?

ZUCCO. Uniformos – chaki marškinių ir kareiviškų kelnų.

MOTINA. Prakeikti kareiviški drabužiai. Kam tau prireikė tų prakeiktų kareivišku drabužių? Tu beprotis, Roberto. Reikėjo tą suprast, kai gulėjai lopšy, būtumėm ištrenkę tave į šiukšlyną.

ZUCCO. Nagi paskubėk, atnešk uniformą, greičiau.

MOTINA. Duosiu tau pinigų. Juk tu nori pinigų. Prisipirksi kokių tik nori drabužių.

ZUCCO. Nenoriu pinigų. Noriu uniformos.

MOTINA. Nenoriu, nenoriu. Tuoju pakviesiu kaimynus.

ZUCCO. Noriu uniformos.

MOTINA. Nerėk, Roberto, nerėk, aš bijau tavęs; nerėk, kaimynus pažadinsi. Negaliu duot, neišeina: ji purvina, suskretus, negalima tokios nešiot. Palauk, išskalbsiu, išdžiovinsiu, išlyginsiu.

ZUCCO. Pats išskalbsiu. Skalbykloj.

MOTINA. Ką čia paistai, vaike. Tu visai išsikraustei iš proto.

ZUCCO. Tai mano mėgstamiausia vieta pasauly. Ten tylu, ramu, moterys.

MOTINA. O man nusispjaut. Nenoriu jos duoti. Nesiartink, Roberto. Aš dar gedžiu tavo tėvo, tai ir mane dabar žudysi?

ZUCCO. Nebijok manęs, mama. Aš visada buvau tau švelnus ir geras. Ko bijai? Kodėl neduodi uniformos? Man jos reikia, mama, labai reikia.

MOTINA. Nebūk man geras, Roberto. Manai, pamiršau, kad nužudei savo tėvą, kad išmetei jį pro langą kaip cigaretę? Dabar tu man geras. Bet nenoriu pamiršti, kad nužudei tėvą. O nuo tavo švelnumo viską pamirščiau, Roberto.

ZUCCO. Pamiršk, mama. Duok uniformą – chaki marškinius ir kareiviškas kelnes, nesvarbu, kad purvini, kad susilamdę, vis tiek duok. Prisiekiu, tada išeisiu.

MOTINA. Ar tai aš, ar aš tave pagimdžiau, Roberto? Ar iš manęs tu atsiradai? Jei nebūčiau tavęs pagimdžius, jei nebūčiau mačius tavęs atsirandant ir lydėjus akimis, kol paguldė į lopšį, jei nuo pat lopšio nebūčiau nuolatos žvelgus į tave ir stebėjus visų tavo kūno pokyčių taip, kad net nepamačiau, kaip jie įvyko, – ir dabar regiu tave kaip tada gimusį iš manęs ant šitos lovos, – galvočiau, kad ne mano sūnus čia stovi. Bet aš tave atpažįstu, Roberto. Atpažįstu tavo kūno formas, ūgį, plaukų spalvą, rankas, šitas dideles tvirtas rankas, kurios visada glostė motinos kaklą ir suspaudė tėvo kaklą nužudydamos. Dvidešimt ketverius metus šitas vaikas buvo toks geras, kodėl staiga išprotėjo? Kodėl tu nuvažiavai nuo bėgių, Roberto? Kas ant tiesaus kelio užvertė medį, kad nugarmėtum į bedugnę? Roberto, Roberto, jei mašina sudūžta nusivertus į

griovą, niekas jos nebetaiso. Jei traukinys nuvažiuoja nuo bėgių, niekas nebando jo vėl užkelti. Ji palieka, užmiršta. Aš užmirštu tave, Roberto, aš užmiršau tave.

ZUCCO. Kol dar neužmiršai, pasakyk, kur mano uniforma.

MOTINA. Ten, pintinėj. Ji purvina ir susilamdžius. (Zucco ištraukia uniformą.) O dabar nešdinkis, juk prižadėjai.

ZUCCO. Taip, prižadėjau.

Jis prieina prie motinos, paglosto, apkabina, suspaudžia, ji sudejuoja.

Jis paleidžia ją, ji, pasmaugta, krenta.

Zucco nusirengia, apsivelka uniformą ir išeina.

III

PO STALU

Virtuvė.

Stalas užtiestas staltiese, krintančia iki pat grindų.

Įeina mergaitės sesuo.

Eina prie lango, praveria jį.

SESUO. Eikš, tyliai, nusiauok batus, sėskis ir tylėk. (*Mergaitė įlipa pro langą.*) Štai kaip, vidurnaktį randu tave susigūžusią prie namo sienos. Brolis mašina duodasi po visą miestą ir, žinok, kai tave pamatys, gausi į kailį, nes jis vos iš proto neišsikraustė. Motina valandų valandas budėjo prie lango ir ko tik neprikliedėjo: iš pradžių – kad tave išprievartavo visa gauja valkatų, paskui – kad sudraskytas kūnas išmėtytas po mišką, jau nekalbant apie tai, kad koks nors sadistas galėjo nusitempt tave į rūšį. Visko buvo prisigalvota. Tėvas, patikėjęs, kad tavęs jau nebepamatys, iš nevilties prisisprogo kaip kiaulė ir knarkia ant sofos. O aš lakstau po visą kvartalą kaip išprotėjus ir randu tave čia, lyg niekur nieko susigūžusią pasieny. Tau būtų užtekę pereit kiemą, kad mus nuramintum. Ir ką laimėjai – tik tiek, kad brolis išvanos tau kailį, ir tegul vanoja iki kraujo. (*Pauzė.*) Matau, nusprendei su manim nekalbėt. Nusprendei, kad bus didžioji tyla. Tyla. Tyla. Tegul aplink mane šokinėja, aš tylėsiu.

Kaip užsiūta. Pažiūrėsim, ar liksi kaip užsiūta, kai brolis tave vanos. Kada pagaliau prasižiosi ir paaškinsi, kodėl taip vėlai grįžai, jei buvo leista iki dvyliktos? Na, kalbėk, nes ir aš tuoj imsiu iš baimės nežinia ką galvot. Žvirbleli mano, papasakok sesei, aš viską suprasiu, apginsiu tave nuo brolio pykčio, prisiekiu. *(Pauzė.)* Kas gi čia baisaus, jei sutikai vaikiną, jis pakvailiojo, kaip visi vaikinai daro, grubiai, prispaudė tave prie sienos? Žinau, mano paukšteli, ir aš buvau mergaitė, eidavau į vakarėlius, kur visi vaikėzai kaip pasiutę. Na ir kas čia tokio, net jei tave pabučiavo? Nori to ar nenori, dar šimtus kartų tie mulkiai tave bučiuos, nori ar nenori, grabinės kur nereikia, mano mieloji. Visi bernai mulkiai, nieko daugiau ir nemoka, tik grabinėt mergaičių užpakalius. Jie dėl to iš proto kraustos. Nesuprantu, kas čia malonaus, man atrodo, jokio malonumo jie ir nejaučia. Taip jau jie įpratę. Tiesiog kitaip negali. Jie jau tokie sutverti, kvaili. Bet nieko baisaus. Svarbiausia, kad iš tavęs per anksti neatimtų to, kas neturi būti atimta. Žinau, kad neskubėsi, kad mes visi kartu – mama, tėvas, brolis, aš, pagaliau ir tu pati – mes kartu nuspręsim, kam tai atiteks. O gal tave išprievartavo? Bet kas gi drįstų tokią tyrą, tokią nekaltą mergaitę kaip tu? Pasakyk, kad tavęs neišprievartavo. Pasakyk, na, sakyk, ar iš tavęs neatėmė to, kas neturi būti atimta? Atsakyk. Atsakyk, nes supyksi. *(Triukšmas.)* Greitai slėpkis po stalu. Man rodos, brolis pareina.

Mergaitė dingsta po stalu.

Įeina apsnūdęs tėvas, vilkintis pižama. Pereina per virtuvę, akimirkai dingsta, vėl pereina per virtuvę ir grįžta į savo kambarį.

Tu juk dar visai mergaitė, tu nekalta mažylė, nekalta savo sesers mažylė, ir brolio, ir tėvo, ir motinos. Tik nesakyk man to baisaus dalyko. Tylėk. Aš einu iš proto. Tu žuvus, ir mes visi su tavim.

Trankydamasis įeina brolis. Sesuo puola prie jo.

SESUO. Nerėk, nesinervink. Jos čia nėra, bet jau atsirado. Atsirado, bet ji ne čia. Nurimk, nes aš išprotėsiu. Negaliu, per daug nelaimių iš karto, jei dar rėksi - nusižudysiu.

BROLIS. Kur ji? Kur ji?

SESUO. Ji pas draugę. Pas draugę, miega draugės lovoj, šiltai, saugiai, jai nieko blogo negali atsitikt, nieko. Mus ištiko baisi nelaimė. Maldauju, nerėk, nes po to tikrai gailėsies, gal net verksi.

BROLIS. Aš dėl nieko neverksiu, nebent jei mano sesutei atsitiko siaubinga nelaimė. Juk taip saugojau, tik šį vakarą išsprūdo. Metų metus saugojau, ir še tau – paspruko keliom valandom. Kad nelaimė atsitiktų, reikia daugiau laiko.

SESUO. Nereikia jokio laiko. Ji netikėtai užklumpa, staigiai apverčia viską aukštyn kojom. Akimirksniu sudaužo seniai saugotą brangų daiktą. *(Ji paima daiktą ir išmeta ant grindų.)* Ir šukių nebesuklijuosi. Net jei šauksi, vis tiek nebesuklijuosi.

Įeina tėvas. Pereina per virtuvę kaip ir pirmą kartą ir dingsta.

BROLIS. Padėk, sesute, padėk man. Tu stipresnė už mane. Nepakeliu tų nelaimių.

SESUO. O kas gi pakelia?

BROLIS. Pasidalinkim.

SESUO. Man jau per akis.

BROLIS. Einu, išgersiu ko nors. *(Išeina.)*

Sugrįžta tėvas.

TĖVAS. Verki, dukrele? Pasigirdo, kad kažkas verkia. *(Sesuo atsistoja.)*

SESUO. Ne, dainuoju. *(Ji išeina.)*

TĖVAS. Teisingai darai. Tai atitolina nelaimę. *(Jis išeina.)*

Po kurio laiko mergaitė išlenda iš po stalo, prieina prie lango, praveria jį, įleidžia Zucco.

MERGAITĖ. Nusiauk batus. Kuo tu vardu?

ZUCCO. Vadink kaip nori. O tu?

MERGAITĖ. Aš nebeturiu vardo. Mane visą laiką vadina gyvūnelių vardais: viščiuk, kregždute, žvirbliuk, vieversėli, balandėle, lakštingalėle. Verčiau jau vadintų žiurke, gyvate ar paršiuku. O ką tu veiki gyvenime?

ZUCCO. Gyvenime?

MERGAITĖ. Na taip, gyvenime: kokia tavo profesija, kuo užsiimi, kaip užsidirbi pinigų ir taip toliau, kaip visi žmonės.

ZUCCO. Aš nedarau to, ką daro visi.

MERGAITĖ. Tai ką darai?

ZUCCO. Aš slaptasis agentas. Ar žinai, kas tai yra?

MERGAITĖ. Žinau, kas yra paslaptis.

ZUCCO. Agentas ne tik būna slaptas, jis keliauja, trankos po pasaulį, turi ginklų.

MERGAITĖ. Tu turi ginklą?

ZUCCO. Žinoma, turiu.

MERGAITĖ. Parodyk.

ZUCCO. Ne.

MERGAITĖ. Vadinas, neturi.

ZUCCO. Žiūrėk. *(Išsiima peilį.)*

MERGAITĖ. Čia ne ginklas.

ZUCCO. Šituo galima žudyti kaip ir bet koku kitu ginklu.

MERGAITĖ. Na tai slaptasis agentas žudo, o ką jis dar veikia?

ZUCCO. Keliauja, važiuoja į Afriką. Ar buvai Afrikoj?

MERGAITĖ. Aišku, buvau.

ZUCCO. Žinau tokių vietų Afrikoj, tokių aukštų kalnų, kad ten visą laiką sninga. Niekas nežino, kad Afrikoj sninga. Štai ką labiausiai ir mėgstu: sniegą, krentantį ant užšalusių Afrikos ežerų.

MERGAITĖ. Norėčiau pamatyt sniegą Afrikoj. Pačiužinėt ant užšalusių ežerų.

ZUCCO. O dar sningant per ežerą traukia balti raganosiai.

MERGAITĖ. Kuo tu vardu? Pasakyk.

ZUCCO. Niekada nesakysiu savo vardo.

MERGAITĖ. Kodėl? Aš noriu žinot.

ZUCCO. Tai paslaptis.

MERGAITĖ. Aš moku saugot paslaptis. Sakyk savo vardą.

ZUCCO. Užmiršau.

MERGAITĖ. Melagis.

ZUCCO. Andreas.

MERGAITĖ. Ne.

ZUCCO. Andželo.

MERGAITĖ. Nesityčiok iš manęs, nes šauksiu. Tavo vardas ne toks.

ZUCCO. Iš kur ištraukei, juk nežinai mano vardo?

MERGAITĖ. Ne toks. Iš karto suprasčiau.

ZUCCO. Negaliu sakyti.

MERGAITĖ. Net jei ir negali, vis tiek sakyk.

ZUCCO. Tai neįmanoma. Man gali atsitikti nelaimė.

MERGAITĖ. Nieko baisaus. Na pasakyk.

ZUCCO. Jei pasakyčiau – mirčiau.

MERGAITĖ. Net jei turėsi mirtį, vis tiek pasakyk.

ZUCCO. Roberto.

MERGAITĖ. Roberto, o toliau?

ZUCCO. Užteks ir tiek.

MERGAITĖ. Roberto, o toliau? Jei nesisakysi, aš rėksiu, ir mano brolis, dabar labai piktas, tave užmuš.

ZUCCO. Juk sakei, kad žinai, kas yra paslaptis. Ar tikrai žinai?

MERGAITĖ. Vienintelį dalyką taip puikiai žinau. Sakyk savo vardą, na sakyk.

ZUCCO. Zucco.

MERGAITĖ. Roberto Zucco. Niekada nepamiršiu šito vardo. Slėpkis po stalu, kažkas ateina.

Įeina motina.

MOTINA. Kalbi su savim, mano paukšteliai?

MERGAITĖ. Ne. Dainuoju, kad atitolinčiau nelaimę.

MOTINA. Teisingai darai. *(Pamačiusi sudaužytą daiktą.)* Na ir gerai. Seniai norėjau atsikratyti šituo niekalu.

Ji išeina.

Mergaitė palenda po stalu pas Zucco.

MERGAITĖS BALSAS. Tu, drauguži, atėmei iš manęs nekaltybę, tau ji ir liks. Dabar jau niekas kitas negalės jos atimti. Tau ji liks iki pat mirties, net kai mane pamirši, net kai mirsi. Esi manim paženklintas kaip randu po muštynių. O aš tikrai nepamiršiu, nes kitos neturiu ir niekam negalėsiu duoti, viskas, nebėra, iki mirties. Aš atidaviau, o tu ją turi.

IV

MELANCHOLIŠKAS INSPEKTORIUS

Viešnamio fojė Mažosios Čikagos kvartale.

INSPEKTORIUS. Liūdna man, šeimininke. Spaudžia širdį, ir nežinau dėl ko. Dažnai būna liūdna, bet šįkart tikrai kažkas negerai. Paprastai kai taip jaučiuos – lyg verkt, lyg mirti noris – stengiuos suprast, kodėl. Prisimenu viską, kas nutiko tą dieną, išvakarėse. Ir galų gale prisikapstau iki bereikšmio įvykio, kuris tada manęs visai nepaveikė, bet kaip klastingas mikrobas įsitaisė širdy ir kamuoja, kamuoja. Kai randu tą bereikšmį įvykį, verčiantį taip kentėt, nusijuokiu – ir mikrobo kaip nebūta, sutraiškau jį lyg utėlę nagu, tada vėl viskas gerai. Šiandien bandžiau prisimint, perkračiau tris praėjusias dienas, vienąkart – pirmyn, kitąkart - atgal, baigiau, bet neradau, iš kur tas blogumas, – liūdna ir širdį spaudžia,

ŠEIMININKĖ. Per daug knaisiojatės po lavonus ir sutenerių istorijas, inspektoriau.

INSPEKTORIUS. Ne tiek jau daug tų lavonų. Ko jau ko, o va sutenerių tai tikrai per daug. Verčiau būtų daugiau lavonų, mažiau sutenerių.

ŠEIMININKĖ. O man geriau suteneriai: aš iš jų gyvenimui užsidirbu, ir patys jie tokie gyvi.

INSPEKTORIUS. Man jau laikas, šeimininke. Sudie.

Iš vieno kambario išeina Zucco, užrakina duris.

ŠEIMININKĖ. Niekada nesakykit sudie, inspektoriau.

Inspektorius išeina, paskui jį – Zucco. Po kelių minučių įeina išsigandusi prostitutė.

PROSTITUTĖ. Ponia, ponია, Mažąją Čikagą ką tik nusiaubė velniškos jėgos. Visas kvartalas sujudo, prostitutės nustojo dirbt, suteneriai taip ir liko išsižioję, klientai išsilakstė, viskas sustojo, viskas apmirė. Ponia, jūs į namus įsileidot demoną. Tas berniukas, kuris neseniai atėjo – burnos nepraveria, į damų klausimus neatsako, net neaišku, ar turi balsą ir lytį – tas berniukas, tiesa, jo toks švelnus žvilgsnis, taigi tas gražus berniukas, tiek daug apie jį kalbėjom, matom, jis išeina paskui inspektorių. Na o mes, damos, stebim jį, juokaujam, visaip spėliojam. Jis eina iš paskos inspektoriui,

atrodo, panirusiam į rimtus apmąstymus; eina iš paskos kaip jo šešėlis, o šešėlis traukias lyg vidurdienį, jis vis artėja prie susikūpinusios inspektoriaus nugaros, staiga iš kišenės išsitraukia ilgą peilį ir smeigia tam vargšui žmogeliui į nugarą. Inspektorius sustoja. Neatsisuka. Iš lėto palenkia galvą, lyg rimtai bemaštydamas būtų radęs išeitį. Tada palinksta ir griūva ant žemės. Nei žudikas, nei auka nė karto vienas į kitą nepažvelgė. Berniukas neatplėšia akių nuo inspektoriaus revolverio, pasilenkia, paima, įsideda jį į kišenę ir nueina ramiai ramiai, lyg koks demonas, ponias. Niekas nepajudėjo iš vietos, visi sustingę žiūrėjo, kaip jis nueina. Dingo minioj. Tikras velnias buvo po jūsup stogu, ponias.

ŠEIMININKĖ. Vis tiek tam berniukui galas, jei nužudė inspektorių.

V

BROLELIS

Virtuvė.

Išsigandusi mergaitė atsišliejus į sieną.

BROLIS. Nebijok manęs, viščiuk. Nieko blogo tau nedarysiu. Tavo sesuo trenkta. Iš kur ji ištraukė, kad mušiu tave? Dabar jau esi boba, o bobų niekada nemušiau. Myliu jas labiau už viską. Verčiau jau bobos nei jaunesnė sesuo. Vieni nemalonumai su jaunesne seserim. Ją nuolatos reikia saugot kaip savo akį. Saugot ką? Jos nekaltybę? O kiek laiko reikia saugot sesers nekaltybę? Sugaišau šitiek laiko tave saugodamas. Gaila man jo. Gaila kiekvienos dienos, kiekvienos valandos, prarastos tave besaugant. Reikėtų atimt mergaitėms nekaltybę, kai jos dar mažos, ir palikt ramybė vyresniusius brolius, tada nebereikėtų jiems nieko saugot, galėtų užsiimt kitais dalykais. Aš tai visai patenkintas, kad tave išdulkino kažkoks bernas, nes dabar man rami galva. Tu eisi savo keliu, aš – savo, nebereikės tavęs tampytis kaip svarsčio prie kojos. Eikš, verčiau išgersim kartu. Dabar turi išmukt nenudelbt akių, nerausti, drąsiai žiūrėt į bernus. Kas buvo – pražuvo. Būk įžūli. Pakelk galvą, spoksok į bernus, apžiūrinėk juos, jiems to tik ir reikia. Jau nebe laikas būt kukliai. Linksminkis, brangioji, pirmyn. Susilieik su gamta, eik pasivalkiot po Mažąją Čikagą su kekšėm,

tapk kekše: užsidirbsi pinigų ir niekam nebesėdėsi ant sprando. Gal susitiksim linksmybių baruose, pamerksiu tau akį, ir būsim baro karaliai, broliukas ir sesutė, nebebus nuobodu, pasiausim. Negaišk laiko, nesėdėk nudelbus akis ir suglaudus kojas, viščiuk, gana. Vis tiek vedybos – žuvęs reikalas. Buvo verta tave saugot vedyboms, ir tau buvo verta droviai delbt akis iki vestuvių dienos, bet dabar vedybos – žuvęs reikalas, ir visa kita taip pat. Staiga, nei iš šio, nei iš to viskas pražuvo: vedybos, šeima, tavo tėvas, motina, sesutė, o man – nusispjaut. Tėvas knarkia iš širdgėlos, o motina verkia; tegu jie sau verkia ir knarkia, o tu eik iš namų. Gali vaikus gimdyt, niekam nerūpi. Gali negimdyt, irgi niekam nerūpi. Gali daryt ką nori. Aš nustojau tave saugot, o tu nustojai būt mergaitė. Tu nebeturi amžiaus – galėtum būt penkiolikos arba penkiasdešimties, koks skirtumas. Tu esi boba, ir visiem į tai nusispjaut.

VI METRO

Skelbimas su antrašte „Ieškomas“, jo centre Zucco nuotrauka be vardo ir pavardės; po skelbimu ant suoliuko metro stotelėje šalia sėdi senas ponas ir Zucco; metro jau uždarytas.

PONAS. Esu jau senas žmogus, ir užtrukau gerokai ilgiau nei turėčiau. Jau apsidžiaugiau, kad suspėjau į paskutinį traukinį, bet staiga vienoj šito koridorių ir laiptų labirinto sankryžoj nebeatpažinau savo stotelės, į kurią nuolat einu, – o maniau, kad puikiai ją prisimenu, kaip savo virtuvę. Pasirodo, už to aiškaus kasdien einamo kelio dar slypi ir tamsus tunelių, nežinomų krypčių pasaulis, apie kurį geriau nieko nežinot, bet per savo kvailą išsiblaškimą neišvengiau. Staiga, matau, užgęsta šviesos, tik maži blausūs žibintai bešviečia, o aš nė nežinojau, kad tokie čia yra. Ir einu nosies tiesumu į nepažįstamą pasaulį, skubu kiek galėdamas, bet koks ten skubėjimas – aš juk senas žmogus. Kai po nesibaigiančių sustabdytų eskalatorių, rodos, pamatau išėjimą, tik žvangt, kelią užtveria didžiausios grotos, ir va dabar esu čia – gana keista padėtis mano amžiaus žmogui – nubaustas už išsiblaškimą ir lėtumą, nežinia, ko

laukiu, ir nenoriu žinot, nes tokius dalykus mano amžiuį tikrai sunku pakelt. Turbūt aušros, taip, turbūt jos ir laikiu šitoj stotelėj; anksčiu čia jausdavaus kaip savo virtuvėj, o dabar man baisu. Turbūt laikiu, kol užsidegs visos šviesos ir atvažiuos pirmas traukinys. Visgi labai neramu - nežinau, kaip pažvelgsiu į dienos šviesą po tokio keisto nuotyčio, šita stotelė jau niekada nebus tokia kaip anksčiau, nuo šiol visada pastebėsiu tuos mažyčius blausius žibintus, kurių seniau man nebuvo, be to, bemiegė naktis – net neįsivaizduoju, kaip po jos pasikeičia gyvenimas, to man dar nebuvo – ko gero, viskas susipainioja, ir diena neišaušta po nakties taip, kaip anksčiau. Man labai dėl to neramu, Bet jūs, jaunuoli, man rodos, jūsų kojos pakankamai miklios ir protas šviesus, taip taip, matau, jūsų žvilgsnis šviesus, o ne drumstas ir kvailas kaip mano, seno žmogaus, tikrai nepatikėsiu, kad leidotės uždaromas į koridorių ir grotų spąstus, toks šviesaus proto jaunuolis kaip jūs prasiskverbtų pro visas nuleistas grotas kaip vandens lašas pro koštuvą. Gal čia naktim dirbat? Papasakokit apie save, man bus ramiau.

ZUCCO. Esu normalus ir protingas vaikinąs, pone. Nesistengiu, kad mane pastebėtų. Ar būtumėt mane pastebėjęs, jei nebūčiau atsisėdęs šalia jūsų? Aš visada maniau, kad geriausias būdas ramiai gyvent – tai būt perregimam kaip stiklas, būt kaip chameleonas ant akmens, prasiskverbt kiaurai sienas, neturėt nei spalvos, nei kvapo, kad kiti tiesiog kiaurai matytų už tavęs esančius žmones, lyg tavęs nė nebūtų. Baisiai sunku būt perregimam, tai profesija; sena sena žmogaus svajonė būt nematomam. Aš ne didvyris. Visi didvyriai – nusikaltėliai. Nėra nė vieno, kurio drabužiai nebūtų permirkę krauju, o kraujas – vienintelis dalykas pasauly, kuris nelieka nepastebėtas. Tai labiausiai matomas dalykas pasauly. Kai viskas bus sunaikinta ir žemę apgaubs pasaulio pabaigos migla, vis tiek liks krauju permirkę didvyrių rūbai. Aš mokiaus, buvau geras mokinys. Kai jau įpranti būt geras mokinys, kelio atgal nėra. Įstojau į universitetą. Ant Sorbonos suolų yra ir mano vieta tarp kitų gerų studentų, iš kurių niekuo neišsiskiriu. Patikėkit, kad liktum Sorbonoj, turi būti geras studentas, kuklus ir nepastebimas. Ne taip kaip kituose priemiesčių universitetuos, kur susirinkę chuliganai ir tie, kurie laiko save didvyriais. O mano universitete tyliais koridoriais vaikšto šešėliai, jų net žingsnių negirdėti. Nuo rytdienos einu į kalbotyros paskaitas. Rytoj kalbotyros paskaitos diena. Aš ten būsiu nematomas tarp nematomų, tylus ir susikaupęs, gaubiamas tankaus kasdienybės rūko. Niekas negali pakeist įvykių eigos, pone. Aš kaip traukinys, ramiai važiuojantis per lygumą, ir niekas neprivers jo

nuvažiuot nuo bėgių. Aš kaip hipopotamas klampiam dumble, jis juda labai lėtai, ir niekas jo neprivers pakeisti kelio nei greičio, kuriuos pasirinko.

PONAS. Visuomet galima nuvažiuot nuo bėgių, jaunuoli, tikrai, dabar jau žinau, kad bet kas ir bet kada gali nuvažiuot. Aš senas žmogus, maniau, kad pažįstu gyvenimą kaip savo virtuvę, ir še tau – atsidūriau anapus pasaulio tokiu nežmonišku metu, keistoj šviesoje, labiausiai bijau to, kas įvyks, kai užsižiebs visos šviesos ir atvažiuos pirmas metro traukinys, ir kai šitą stotelę užplūs paprasti žmonės, koks ir aš buvau, o aš po pirmos bemiegės nakties, aš juk turėsiu išeit, pagaliau praeit pro pakeltas grotas, pažvelgt į dienos šviesą, nors net nemačiau nakties. Nenučiuokiu, kas dabar įvyks, kokį aš matysiu pasaulį ir kokį mane pasaulis matys arba nematys. Juk nebežinosiu, kur diena, o kur naktis, nei ką man daryt, sukinėsiuos po virtuvę, kad susivokčiau laike, ir dėl to man baisu, jaunuoli.

ZUCCO. Tikrai yra ko bijot.

PONAS. Jūs truputi mikčiojat, man tai labai patinka. Ramina. Padėkit man, kai čia plūstelės minia. Padėkit man, palydėkit pasimetusį seną žmogų iki išėjimo, o gal ir dar aukščiau.

Stotelėje užsižiebia šviesos.

Zucco padeda senam ponui atsistoti ir palydi jį.

Atvažiuoja pirmasis traukinys.

VII

SESERYS

Virtuvė.

Mergaitė su krepšiu.

Įeina sesuo.

SESUO. Draudžiu tau išeit.

MERGAITĖ. Negali man nieko uždraust. Dabar aš senesnė už tave.

SESUO. Ką čia sugalvojai? Tu juk mažas žvirblelis ant šakos. O aš tavo vyresnioji sesuo.

MERGAITĖ. Tu užsitupėjus senmergė, nieko nežinai apie gyvenimą, taupei save, saugojais. O aš sena, aš išprievartauta, aš žlugus ir pati sprendžiu, kaip gyvent.

SESUO. Tu jau ne mano sesutė, kuri viską pasipasakodavo?

MERGAITĖ. O ar tu ne senmergė, kuri nieko nenutuokia ir turėtų užsičiaupt prieš mano patirtį?

SESUO. Apie kokią patirti tu kalbi? Nelaimės patirtis nieko verta. Reikia tik kuo greičiau ją pamiršt, ir tiek. Tik laimė šio to verta. Visada prisiminsi malonius, ramius vakarus, praleistus su tėvais, broliu ir seseria, iki pat senatvės prisiminsi. O mus užgriuvusią nelaimę greitai pamirši, mano paukšteli, tau padės sesers, brolio ir tėvų akys.

MERGAITĖ. Tėvus, brolių, seserį aš ir pamiršiu, jau dabar pamirštu, o savo nelaimės – ne.

SESUO. Brolis tave apgins, mano gulbele. Mylės tave kaip niekas dar nemylėjo, nes visada tave mylėjo labiausiai. Jis vienas tau atstos visus vyrus.

MERGAITĖ. Aš nenoriu, kad mane mylėtų.

SESUO. Ką čia šneki. Tik meilė dar šio to verta šitam gyvenime.

MERGAITĖ. Kaip tu drįsti šitaip kalbėt? Niekada neturėjai vyro. Niekada nebuvai mylima. Tu visą gyvenimą viena ir tokia nelaiminga.

SESUO. Aš visai nebuva nelaiminga, tik tada tapau, kai tau atsitiko nelaimė.

MERGAITĖ. Buvai buvai, žinau. Kiek kartų užklupau tave verkiančią už užuolaidos.

SESUO. Aš verkiu šiaip sau, visada tuo pačiu metu, kad užbėgčiau įvykiams už akių, bet dabar nebematysi manęs verkiant, prisiverkiau į priekį. Kodėl išeiini?

MERGAITĖ. Noriu jį surast.

SESUO. Nerasi.

MERGAITĖ. Rasiu.

SESUO. Kur jau ten. Žinai gi, brolis ieškojo dienų dienas, kad už tave atkeršytų.

MERGAITĖ. O aš nenoriu keršyt, todėl ir rasiu.

SESUO. Ir ką darysi, kai rasi?

MERGAITĖ. Šį tą jam pasakysiu.

SESUO. Ką?

MERGAITĖ. Šitą.

SESUO. Ir kur manai jį rast?

MERGAITĖ. Mažoj Čikagoj.

SESUO. Juk prapulsi ten, nekalta balandėle. Neišeik, nepalik manęs vienos. Nenoriu likt viena su tavo broliu ir tėvais. Nenoriu likt viena šituos namuos. Be tavęs mano gyvenimas nieko vertas, niekas nebeturi prasmės. Nepalik manęs, maldauju, nepalik manęs. Nekenčiu tavo brolio ir tavo tėvų, ir šitų namų, tik tave vieną myliu, balandėle, balandėle, tu – visas mano gyvenimas.

Įeina įsiutęs tėvas.

TĖVAS. Jūsų motina paslėpė alų. Primušiu ją, kaip kadais. Be reikalo nustoju. Ranka pavargo, bet reikėjo stengtis, neatprast, ar ko nors kito paprašyt. Reikėjo kaip seniau, be perstojo, mušti kasdien tuo pačiu metu. Apsileidau, o dabar slepia nuo manęs alų, žinau, kad ir jūs su ja išvien. (*Pažiūri po stalų.*) Buvo dar penki buteliai. Kiekviena penkiskart gausit, jei nerasiu.

Jis išeina.

SESUO. Mano balandėlė Mažoj Čikagoj. Varge, kokia tu nelaiminga, ir kokia dar būsi nelaiminga.

Įeina motina.

MOTINA. Jūsų tėvas vėl prisilakė. Alaus, pylė butelį po butelio. O jūs, kodėl jūs tą seną kvailį užstojat? Paliekat mane vieną kovot su tuo girtuokliu. Jums nusispjaut, kad paleis mus visus ubagais begerdamas. Dvi kvaišėlės, pliuropiat nesustodamos, jums tik kvailystės galvoj, o mane paliekat vieną su tuo latru. Kam tas krepšys?

SESUO. Ji eina pas draugę nakvot.

MOTINA. Pas draugę, pas draugę... Kas per draugė? Ką čia sugalvojot? Kodėl jai reikia eiti pas draugę nakvot? Ten lovos minkštesnės? O gal naktis ten tamsesnė? Jei būtumėt mažesnės, o aš dar turėčiau jėgų, duočiau jums abiem į kailį.

Ji išeina.

SESUO. Nenoriu, kad būtum nelaiminga.

MERGAITĖ. Aš ir nelaiminga, ir laiminga. Daug kentėjau, bet kaip malonu buvo kentėt...

SESUO. O aš mirsiu, jei mane paliksi.

Mergaitė pasiima krepšį ir išeina.

VIII PRIEŠ PAT MIRTĮ

Naktinis baras. Telefono būdelė.

Dūžta stiklai. Zucco išsviedžiamas pro langą.

Riksmas viduje. Susigrūdimas prie durų.

ZUCCO. Stiprybės man įkvėpė kūrėjas,

Gaivina ją audringi vėjai.

Nuo postamento dangiško didingas

Žvelgiu aš, jūra, į bangas galingas,

Stiprus ir nuogas, galva bedugnėje miglų.

PROSTITUTĖ. Nežmoniškai šalta. Tas berniukas mirtinai sušals.

VAIKINAS. Nesijaudink dėl jo. Jis prakaituoja, jam iš vidaus turbūt karšta.

ZUCCO. Apgaubtas ūžesio, ir putų, ir purslų,

Paskendęs vėjų ir naktų rūstybėj,

Keliu rankas aukštyn – dausų tamsybėn.

VAIKINAS. Prisilakė.

VAIKINAS. Negali būt. Jis nieko negėrė.

PROSTITUTĖ. Psichas, ir tiek. Reikia palikt jį ramybėj.

ŽALIŪKAS. Palikt ramybėj? Seniausiai visus užkniso, o mes turim palikt jį ramybėj? Jei dar šokinės, suknežinsiu makaulę.

PROSTITUTĖ (*eidama pakelti Zucco*). Nelisk prie jo, berniuk, nelisk. Tavo gražų snukelį jau gerokai sudarkė. Negi nori, kad merginos nustotų į tave žiūrėt? Snukis juk

trapus daiktas, vaikeli. Nemanyk, kad visam gyvenimui duotas – va ima ir sumaitoja koks raumeningas kretinas, aišku, su tokiu snukiu kaip jo, nėra ko prarast. O tu, vaikeli, turi ką prarast. Štai sumaitoja snukį, ir visas tavo gyvenimas eina velniop, lyg būtų pimpalą nukirtę. Dabar tau nerūpi, bet patikėk, vėliau rūpės. Nespoksok taip į mane, nes verksiu, į tokius kaip tu vien pažiūrėjus ašaros byra.

Zucco prieina prie žaliūko ir trenkia jam.

PROSTITUTĖ. Nejaugi vėl pradės.

ŽALIŪKAS. Nešokinėk, mažiau, nešokinėk.

Zucco trenkia antrą kartą. Žaliūkas trenkia atgal. Jie mušasi.

PROSTITUTĖ. Aš pakviesiu policiją. Užmuš jį.

VAIKINAS. Tik ne policiją.

VAIKINAS. Vėlu. Jis jau patiestas.

Zucco atsikelia ir seka paskui nueinantį žaliūką. Įsikimba ir smogia jam į veidą.

PROSTITUTĖ. Nemušk jo, palik ramybėj. Jis ant kojų nebesilaiko.

ZUCCO. Muškis, baily, trizniau, bekliausi.

Žaliūkas sviedžia jį šalin.

ŽALIŪKAS. Dar kartą kabinsies – sutraiškysiu kaip uodą.

Zucco vėl atsikelia, lenda muštis.

PROSTITUTĖ (*žaliūkui*). Neliesk jo, neliesk, nesumaitok.

Žaliūkas partrenkia Zucco kumščio smūgiu.

VAIKINAS. Sutvarkė.

PROSTITUTĖ. Jam tai nieko nereiškia. Teisingai jis sako, jūs bailiai.

ŽALIŪKAS. Vyras negali leisti, kad jam dukart įkástų tas pats šuo.

Jie įeina į barą.

Zucco atsikelia, eina prie telefono būdelės.

Paima ragelį, surenka numerį, laukia.

ZUCCO. Aš noriu išvažiuoti. Reikia važiuoti tuoj pat. Šitam sušiktam mieste per karštą. Noriu į Afriką, kur sniega. Man reikia išvažiuoti, nes mirsiu. Vis tiek visiems į visus nuspjaut. Visiems. Vyrams reikia moterų, o moterims reikia vyrų. Bet meilės tai nėra. O dėl moterų man tik iš gailėsčio stojas. Norėčiau gimti šunim, kad būčiau ne toks nelaimingas. Benamiu šunim, kuris knaisiojas šiukšlių dėžėse, tada niekas manęs nepastebėtų. Norėčiau būti geltonas, niežų ėdamas šuo, nuo kurio paprasčiausiai trauktų. Norėčiau raustis po šiukšlyną amžinai. Man atrodo, kad žodžių nėra, nėra ką sakyti. Gana mokyt žodžių. Reikia uždaryt mokyklas ir išplėst kapines. Koks skirtumas, metai, šimtas metų, tas pats, anksčiau ar vėliau visi mirsim, visi iki vieno. Ir dėl to gieda paukščiai, dėl to paukščiai juokias.

PROSTITUTĖ (*prie baro durų*). Sakiau, kad jis psichas. Kalba sugedusiu telefonu.

Zucco meta ragelį ir sėdasi atsiremdamas į būdelę. Žaliūkas prieina prie Zucco.

ŽALIŪKAS. Apie ką galvoji, mažiau?

ZUCCO. Mąstau apie krabo, sraigės ir karkvabalio nemirtingumą.

ŽALIŪKAS. Žinai, aš nemėgstu muštis. Bet tu, mažiau, pats prisiprašei - nebegalėjau pakęsti. Ko taip lindai muštis? Lyg mirti norėtum.

ZUCCO. Aš nenoriu mirt. Aš mirsiu.

ŽALIŪKAS. Kaip visi, mažiau.

ZUCCO. Tai ne priežastis.

ŽALIŪKAS. Galbūt.

ZUCCO. Blogiausia, kad alaus nenusipirksi, galėsi tik išsinuomot. Einu, nusimyšiu.

ŽALIŪKAS. Eik, kol nevėlu.

ZUCCO. Ar teisybė, kad į mane ir šunys šnairuos?

ŽALIŪKAS. Šunys į nieką nešnairuoja. Šuo – vienintelė būtybė, kuria gali pasitikėt. Gali tave mėgt, gali nemėgt, bet niekada tavęs neteisčia. Kai visi tave apleis, mažiau, būtinai šalia atsiras koks šunėkas, kuris laižys tau padus.

ZUCCO. Morte villana, di pieta nemica,
di dolor madre antica,
giudiciio incontastabile gravoso,
di te blasmar la lingua s'affatica,

ŽALIŪKAS. Eik pamyžt.

ZUCCO. Per vėlu.

Aušta. Zucco užmiega.

IX DALILA

Policijos nuovada. Inspektorius, komisaras.

Įeina mergaitė, paskui ją – brolis.

Brolis lieka tarpdury.

Mergaitė eina Zucco nuotraukos link ir rodo į ją pirštu.

MERGAITĖ. Aš jį pažįstu.

KOMISARAS. Ką tu pažįsti?

MERGAITĖ. Šitą vaikiną. Gerai jį pažįstu.

INSPEKTORIUS. Kas jis toks?

MERGAITĖ. Slaptasis agentas. Draugas.

INSPEKTORIUS. Kas tas tipas tau už nugaros?

MERGAITĖ. Mano brolis. Jis mane palydėjo. Jis ir liepė pas jus ateit, nes gatvėj atpažinau tą, kuris nuotraukoj.

INSPEKTORIUS. Ar žinai, kad mes jo ieškom?

MERGAITĖ. Taip, aš irgi jo ieškau.

INSPEKTORIUS. Sakai tavo draugas?

MERGAITĖ. Draugas, taip, draugas.

INSPEKTORIUS. Jis nužudė policininką. Tu būsi suimta ir apkaltinta už bendrininkavimą, ginklų laikymą ir nusikaltėlio slėpimą.

MERGAITĖ. Man brolis liepė ateit čia ir pasakyt, kad jį pažįstu. Aš nieko neslepiu, nieko neišduodu, aš jį pažįstu, ir viskas.

INSPEKTORIUS. Pasakyk broliui, kad išeitų.

KOMISARAS. Ar girdėjai? Eik lauk.

Brolis išeina.

INSPEKTORIUS. Ką apie jį žinai?

MERGAITĖ. Viską,

INSPEKTORIUS. Prancūzas ar užsienietis?

MERGAITĖ. Jis kalba su silpnu labai gražiu užsienietišku akcentu.

KOMISARAS. Germanišku?

MERGAITĖ. Nežinau, ką reiškia germaniškas.

INSPEKTORIUS. Tai jis sakė tau, kad yra slaptasis agentas. Keista. Atrodo, slaptasis agentas turėtų likt slaptas.

MERGAITĖ. Aš sakiau, kad saugosiu paslaptį, kas bebūtų.

KOMISARAS. Bravo. Jei visi taip saugotų paslaptis, mums būtų lengva dirbti.

MERGAITĖ. Jis sakė, kad važiuos dirbt į Afriką, į kalnus, kur visą laiką sniega.

INSPEKTORIUS. Vokiečių agentas Kenijoje.

KOMISARAS. Vadinas, policijos spėjimai beveik tikslūs.

INSPEKTORIUS. Jie visiškai tikslūs, komisare. (*Mergaitei.*) Sakyk jo vardą. Ar žinai? Turi žinot, jei jis tavo draugas.

MERGAITĖ. Taip, žinau.

KOMISARAS. Pasakyk.

MERGAITĖ. Puikiai žinau.

KOMISARAS. Tyčiojies iš mūsų, mergaite. Nori gaut per ausį?

MERGAITĖ. Nenoriu per ausį. Aš žinau, bet neįstengiu pasakyt.

INSPEKTORIUS. Kaip tai neįstengi?

MERGAITĖ. Jis čia pat, ant liežuvio galo.

KOMISARAS. Ant liežuvio galo, ant liežuvio galo. Ką renkies: per ausį, į snukį ar kad rautumėm tau plaukus? Žinok, čia yra tam skirtos patalpos.

MERGAITĖ. Ne ne, tuoj pasakysiu.

INSPEKTORIUS. Nors vardą. Tikriausiai prisimeni, tikriausiai šnabždėjai laižydama jam ausį.

KOMISARAS. Vardą, vardą. Sakyk bet kokį, nes tempiu į kankinimų kambarį.

MERGAITĖ. Andreas.

INSPEKTORIUS (*Komisarui*). Rašykite: Andreas. (*Mergaitei*.) Ar tikrai?

MERGAITĖ. Ne.

KOMISARAS. Užmušiu ją.

INSPEKTORIUS. Išstenėk tą sušiktą vardą, nes gausi į snukį. Paskubėk, nes gailėsies.

MERGAITĖ. Andželo.

INSPEKTORIUS. Ispanas.

KOMISARAS. Arba italas, arba brazilas, portugalas, meksikietis, pažinojau net vieną berlynietį, vardu Chulijo.

INSPEKTORIUS. Jūsų pigiai nepaimsi, komisare. (*Mergaitei*.) Nervini mane.

MERGAITĖ. Jaučiu, jau ant lūpų.

KOMISARAS. Nori gauti į lūpą, gal greičiau prisiminsi?

MERGAITĖ. Andželo, Andželo. Dolče ar kažkas panašaus.

INSPEKTORIUS. Dolče? Kaip „švelnu“?

MERGAITĖ. Taip, kaip „švelnu“. Sakė, kad jo vardas panašus į užsieniečio ir reiškia lyg „švelnus“, lyg „saldus“. (*Ji verkia*.) Jis toks švelnus, toks geras buvo.

INSPEKTORIUS. Man rodos, yra daug žodžių, reiškiančių saldumą.

KOMISARAS. Azucarado, zuckerato, sweetened, gezuckert, ocukrzony

INSPEKTORIUS. Pats žinau, komisare.

MERGAITĖ. Zucco. Zucco. Roberto Zucco.

INSPEKTORIUS. Ar tikrai?

MERGAITĖ. Taip. Tikrai.

KOMISARAS. Zucco. Su „Z“?

MERGAITĖ. Taip, su „Z“. Roberto. Su „Z“.

INSPEKTORIUS. Nuveskit ją duoti parodymų.

MERGAITĖ. O mano brolis?

KOMISARAS. Brolis? Koks brolis? Kam tau reikia brolio? Juk mes čia esame.

Jie išeina.

X
ĮKAITAS

Miesto parkas, vidurdienis.
Ant suolo sėdi elegantiška dama.
Ateina Zucco.

DAMA. Prisėskit šalia. Pakalbėkit su manim. Man nuobodu, užmegsim pokalbį. Nekenčiu miesto parkų. O jūs atrodot drovus. Ar aš jus trikdau?

ZUCCO. Aš ne drovus.

DAMA. Bet jūsų rankos dreba kaip berniuko per pirmą pasimatymą. O jūsų dailus veidelis. Jūs gražus berniukas. Mylit moteris? Jūs beveik per gražus, kad mylėtumėt moteris.

ZUCCO. Taip, aš myliu moteris, labai.

DAMA. Turbūt aštuoniolikines, ar ne?

ZUCCO. Myliu visas moteris.

DAMA. O, tai labai gerai. Ar kada nors buvot žiaurus moteriai?

ZUCCO. Niekada.

DAMA. O norėjot? Turbūt esat norėjęs paimt moterį jėga, ar ne? Juk visiems vyrams kada nors kyla toks noras, visiems.

ZUCCO. O man ne. Aš švelnus ir taikus.

DAMA. Keistas jūs tipas.

ZUCCO. Jūs atvažiavot taksi?

DAMA. Dar ko. Nekenčiu taksi vairuotojų.

ZUCCO. Tai atvažiavot mašina.

DAMA. Na žinoma. Neisiu gi pėsčia, gyvenu kitame miesto gale.

ZUCCO. Kokia jūsų mašina?

DAMA. Manot, turiu poršą? Ne, tik mažą varganą automobilį. Mano vyras šykštuolis.

ZUCCO. Tai kokia mašina?

DAMA. Mercedesas.

ZUCCO. Koks modelis?

DAMA. 280 SE.

ZUCCO. Visai nepanašu į mažą varganą.

DAMA. Gal ir ne. Bet mano vyras vis tiek šykštuolis.

ZUCCO. O kas tas tipas? Spokso į jus visą laiką.

DAMA. Mano sūnus.

ZUCCO. Jūsų sūnus? Koks didelis.

DAMA. Jam tik keturiolika, ne daugiau. Aš dar ne susiraukšlėjusi senė.

ZUCCO. Jis atrodo vyresnis. Ar sportuoja?

DAMA. Nieko kito ir neveikia. Moku už jį visiems sporto klubams:

teniso, ledo ritulio, golfo, o jis dar reikalauja, kad lydėčiau į kiekvieną treniruotę. Mažas snarglius.

ZUCCO. Atrodo daug vyresnis. Duokit mašinos raktelius.

DAMA. Na kaipgi, žinoma. O mašinos jums nereikia?

ZUCCO. Taip, reikia.

DAMA. Tai imkit

ZUCCO. Duokit raktelius.

DAMA. Nusibodot

ZUCCO. Duokit raktelius. *(Išsitraukia pistoletą, pasideda ant kelių.)*

DAMA. Jūs išprotėjot. Čia ne žaislas.

ZUCCO. Pašaukit savo sūnų.

DAMA. Nė už ką.

ZUCCO. *(grasindamas jai pistoletu).* Pašaukit sūnų.

DAMA. Psichas. *(Šaukia sūnų.)* Dink iš čia. Eik namo. Pats, apsieik be manęs.

Prieina sūnus, moteris atsistoja, Zucco įremia pistoletą jai į kaklą.

DAMA. Nagi šaukit, beproti. Neduosiu raktelių jau vien dėl to, kad laikot mane kvaile. Vyras laiko mane kvaile, sūnus laiko mane kvaile, tarnaitė laiko mane kvaile - galit šaut, bus viena kvaile mažiau. Taip jums ir reikia, nes mašina puiki, odinės sėdynės, riešutmedžio skydelis. Taip jums ir reikia. Baikit čia kelt scenas. Žiūrėkit, tuoj susirinks šitie idiotai, ims komentuot, pakvies policiją. Žiūrėkit, jau rankas trina iš džiaugsmo. Jie apie tai tik ir svajoja. Nekenčiu šitų žmonių komentarų. Na šaukit. Nenoriu jų girdėt, nenoriu jų girdėt

ZUCCO *(vaikui).* Nesiartink.

VYRAS. Žiūrėkit, kaip jis dreba.

ZUCCO. Nesiartink, po velnių. Gulkis ant žemės.

MOTERIS. Jis bijo to vaiko.

ZUCCO. Dabar priglausk rankas prie šonų. Šliaužk čia.

MOTERIS. Kaipgi jis šliauš, jei rankos prie šonų?

VYRAS. Galima galima. Aš pašliaužčiau.

ZUCCO. Ramiai. Rankas už nugaros. Nepakelk galvos. Sustok. *(Vaikas sujuda.)*
Nejudėk, nes šausiu į motiną.

VYRAS. Tikrai šaus.

MOTERIS. Žinoma. Šaus. Vargšas vaikelis.

ZUCCO. Prisieki, kad nejudėsi?

VAIKAS. Prisiekiu.

ZUCCO. Priglausk galvą prie žemės. Sukis į kitą pusę, tik lėtai. Nususuk, nenoriu, kad mus matytum.

VAIKAS. Kodėl jūs manęs bijot? Aš nieko negaliu padaryt. Aš vaikas. Nenoriu, kad nušautumėt mano mamą. Nėra ko manęs bijot, jūs gi daug stipresnis.

ZUCCO. Taip, aš stipresnis už tave.

VAIKAS. Tai kodėl tada manęs bijot? Ką aš jums galiu padaryt? Aš juk visai mažas.

ZUCCO. Ne toks jau tu mažas, o aš nebijau.

VAIKAS. Bijot, jūs drebat, drebat. Girdžiu, kaip drebat.

VYRAS. Štai ir policija.

MOTERIS. Dabar jau bus dėl ko drebėt

VYRAS. Pasilinksmimsim. Pasilinksmimsim.

ZUCCO *(vaikui).* Užsimerk.

VAIKAS. Aš užsimerkęs, užsimerkęs. Dieve, jūs tikras bailys.

ZUCCO. Ir užsičiaupk.

VAIKAS. Gerai, ir užsičiaupiu. Bet tu bailys. Tu juk moterį gąsdini. Tu juk moteriai grasini savo vamzdžiu.

ZUCCO. Kokia tavo motinos mašina?

VAIKAS. Gal ir poršas.

ZUCCO. Nutilk. Užsičiaupk. Ir užsimerk. Apsimesk, kad miręs.

VAIKAS. Nežinau, kaip reikia apsimest mirusiu.

ZUCCO. Tuoj sužinosi. Nudėsiu tavo motiną, ir pamatysi.

MOTERIS. Vargšas berniukas.

VAIKAS. Aš jau miręs, aš jau miręs.

VYRAS. Policininkai neina artyn.

MOTERIS. Pridėjo į kelnes iš baimės.

VYRAS. Ne, tokia strategija. Jie žino, ką daro. Jie turi visokių priemonių, apie kurias mes net nenutuokiam. Patikėkit, jie tikrai žino, ką daro. Tam tipui galas.

VYRAS. Moteriai irgi.

VYRAS. Mišką kerta – skiedros lekia.

MOTERIS. Tegul tik vaiko neliečia. Dieve mano, tegul tik jo neliečia.

Zucco eina prie vaiko stumdamas damą, laiko pistoletą jai įrėmęs į kaklą. Priėjęs uždeda koją ant vaiko galvos.

MOTERIS. O Dieve, ko tik vaikai neprisižiūri šiais laikais.

VYRAS. Mes būdami vaikai irgi visko prisižiūrėjom.

TA MOTERIS. Tai ir jums grasino beprotis?

TAS VYRAS. O karas, ponია, nepamirškite karo.

TA MOTERIS. Nejaugi? Vokiečiai lipo jums ant galvos ir grasino jūsų motinai?

TAS VYRAS. Blogiau, ponია, dar blogiau.

MOTERIS. Kad ir kaip ten buvo, bet jūs dabar gyvas, senas ir riebus.

VYRAS. Ponია, jūs įžūli.

MOTERIS. Aš tik apie vaiką galvoju, tik apie vaiką.

VYRAS. Nustokite apie tą savo vaiką. Pistoletas juk įremtas moteriai į kaklą.

MOTERIS. Taip, bet kentės vaikas.

MOTERIS. Tai, pone, čia ir yra jūsų vadinamoji ypatinga policijos taktika? Nieko sau taktika. Jie stovi kitoj pusėj. Pridėjo į kelnes.

VYRAS. Sakiau, kad tokia jų strategija,

VYRAS. Šūdas, ne strategija.

POLICININKAI (iš tolo). Meskite ginklą.

MOTERIS. Bravo.

MOTERIS. Štai mes ir išgelbėti.

VYRAS. Tai bent strategija.

VYRAS. Sakau, kad jie ruošias pulti.

MOTERIS. Aš čia matau tik vieną, besiruošiantį pulti.

VYRAS. Jie jau beveik puola.

MOTERIS. Vargšas berniukas.

VYRAS. Ponია, trenksiu jums, jei dar kalbėsit apie vaiką.

VYRAS. Ar negalėtumėt ginčytis kitu metu? Nors kiek orumo. Mes tragedijos liudininkai. Esam mirties akivaizdoj.

POLICININKAI (*iš tolo*). Įsakome jums mesti ginklą. Jūs apsuptas. (*Žmonės ima juoktis.*)

ZUCCO. Liepkit, kad ji man duotų mašinos raktelius. Poršo raktelius.

DAMA. Beprotris.

MOTERIS. Duokit jam tą raktelį, duokit jam tuos raktelius.

DAMA. Nė už ką. Tegu pats pasiima.

VYRAS. Jis ištaškys jums smegenis, mano miela ponია.

DAMA. Na ir gerai. Nebematysiu jūsų snukių. Ir gerai.

MOTERIS. Siaubinga moteris.

VYRAS. Pikta. Tiek piktų ir žiaurių žmonių.

MOTERIS. Atimkit iš jos raktelius. Ar neatsiras vyro, kuris pasiraustų jos kišenėse ir paimtų tuos raktelius?

MOTERIS. Jūs ten, tiek prisikentėjęs vaikystėj, vokiečiai mygė koja jūsų galvą ir grasino motinai, įrodykit dabar, kad esat vyras su kiaušais, kad nors kokie, nors maži, sudžiūvę ten dar liko.

VYRAS. Ponია, jūs nusipelnėt antausio. Jūsų laimė, kad esu padorus žmogus.

TA MOTERIS. Išverskit jos kišenes, paimkit raktelius, o tada jau galėsit skelt man antausį.

Vyras drebėdamas prieina prie damos, ištiesia ranką, rausiasi jos kišenėje, ištraukia raktelius.

DAMA. Beprotris.

TAS PATS VYRAS (*triumfuodamas*). Matėt? Ar matėt? Duokit čia tą poršą. (*Dama juokiasi.*)

MOTERIS. Ji juokias. Dar gali juoktis, nors jos vaikas tuoj mirs.

MOTERIS. Koks siaubas.

VYRAS. Ji pamišus.

VYRAS. Duokit raktelius policininkams. Tegul nors tuo pasirūpina. Tikiuos, bent mašiną moka vairuot.

Vyras parbėga.

VYRAS. Tai ne poršas, o mersedesas.

VYRAS. Kokio modelio?

VYRAS. 280 SE, atrodo. Labai gražus.

VYRAS. Mercedesas – gera mašina.

MOTERIS. Tai varykit ją čia, nesvarbu, kokio modelio. Jis visus iššaudys.

ZUCCO. Aš noriu poršo, nenoriu, kad iš manęs tyčiotųs.

MOTERIS. Pasakykit policininkams, kad rastų poršą. Nesiginčykit. Psichas yra psichas. Reikia rast jam poršą.

VYRAS. Bent tiek policininkai tai sugebės padaryt.

VYRAS. Kažin. Stovi lyg įbesti.

Vyrai eina policininkų link.

VYRAS. Tik pažiūrėkit į mus, paprastus liaudies žmones. Mes drąsesni už juos.

MOTERIS (*vaikui*). Vargšas mažylis. Ar labai spaudžia ta baisi koja?

ZUCCO. Nutilkit. Nenoriu, kad su juo kalbėtumėt. Nenoriu, kad jis pravertų burną. Užsimerk, tu. Nejudėk.

VYRAS. O jūs, ponija? Kaip jūs jaučiatės?

DAMA. Ačiū, visai neblogai. Daug geriau jausčiaus, jei jūs užsičiauptumėt ir grįžtumėt į savo virtuves, jei eitumėt šluostyt savo mažyliams užpakalių.

MOTERIS. Akiplėša. Kokia akiplėša.

POLICININKAS (*iš kitos minios pusės*). Štai mašinos rakteliai. Poršo. Stovi čia, matot. (*Žmonėms.*) Perduokit jam raktelius.

VYRAS. Pats perduokit. Žudikai – jūsų sritis.

POLICININKAS. Mes žinom, ką darom.

MOTERIS. Šūdą jūs žinot

VYRAS. Aš tų raktelių neliesiu. Ne mano darbas. Aš šeimą turiu.

ZUCCO. Nudedu moterį, o tada sau kulką į kaktą. Man nusispjaut į savo gyvenimą. Prisiekiu, man nusispjaut. Apkaboj šeši šoviniai. Nušaunu penkis, o tada pats nusišaunu.

MOTERIS. Taip ir padarys. Taip ir padarys. Eikim iš čia.

POLICININKAS. Nejudėkit. Sunervinsit jį.

VYRAS. Čia jūs mus nervinat nieko nedarydami.

VYRAS. Netrukdykit jiems. Tegu veikia. Jie tikrai turi planą.

POLICININKAS. Nejudėkit (*Jis deda raktelius ant žemės ir lazda pro žmonių kojas stumia juos Zucco link. Zucco iš lėto pasilenkia, ima raktelius, įsideda į kišenę.*)

ZUCCO. Moteris eis su manim. Pasitraukit.

MOTERIS. Vaikas išgelbėtas. Ačiū Dievui.

VYRAS. O moteris? Kas jai bus?

ZUCCO. Pasitraukit.

Visi atsitraukia. Viena ranka laikydamas pistoletą, Zucco pasilenkia, sugriebia vaiką už plaukų ir šauna jam į galvą. Klyksmas, žmonės bėga. Laikydamas užtaisytą pistoletą prie moters kaklo, Zucco eina mašinos link per beveik ištuštėjusį parką.

XI SANDĖRIS

Viešnamio fojė Mažojoje Čikagoje. Šeimininkė sėdi fotelyje, mergaitė laukia.

MERGAITĖ. Aš negraži.

ŠEIMININKĖ. Nešnekėk nesąmonių, ančiuk.

MERGAITĖ. Aš stora, mano dvigubas pagurklis, pilvas išdribęs, krūtys kaip futbolo kamuoliai, laimė, kad sėdynė nugaroj, jos bent jau nematau. Bet tikrai žinau, kad ten du kumpiai, liulantys, kai einu.

ŠEIMININKĖ. Ar nenutiksi, kvailute.

MERGAITĖ. Aš tikrai žinau, žinau, gatvėj matau – man iš paskos seka šunys iškišę liežuvius, varvina seiles. Jei nesisaugočiau, pultų kaip prie mėsos prekystalio.

ŠEIMININKĖ. Iš kur ištraukei tokias nesąmones, vištele tu? Tu graži, apvali, putlutė, tavo ryškios formos. Manai vyrai mėgsta nudžiūvusias šakas, kurias baisu sulaužyt? Jie mėgsta formas, mažyte, formas, kurios pripildo jų delnus.

MERGAITĖ. Norėčiau būti liesa. Kaip nudžiūvusio medžio šaka, kurią baisu sulaužyt.

ŠEIMININKĖ. O aš ne. Pagaliau, šiandien tu apvali, o ryt gali būt jau liesa. Moteris gyvenime keičias, ir nereikia dėl to sukt galvos. Tokio amžiaus kaip tu buvau liesa, liesa, beveik perregima, vien oda ir kaulai. Krūtų nė ženklo nebuvo. Plokščia kaip berniukas. Mane tai siutino, nes tada berniukų nemėgau. Svajojau būt apvalutė, svajojau turėt gražias krūtis. Sugalvojau nešiot kartoninę krūtinę, pati ir pasidariau. Bet berniukai tuoj pastebėjo ir eidami pro šalį baksteldavo alkūne tiesiai į krūtinę ir ją suplodavo. O vėliau, kaip matai, viskas suapvalėjo, papildėjo, ir tvarkelė. Nesirūpink, kregždute, šiandien esi putli, o ryt imsi ir sublogsi.

MERGAITĖ. Koks skirtumas. Šiandien aš negraži, stora ir nelaiminga.

Įeina brolis, kalbėdamas su suteneriu. Į mergaitę jie net nepažvelgia.

SUTENERIS (*nekantraudamas*). Per brangu.

BROLIS. Tai neįkainojama.

SUTENERIS. Viskas turi savo kainą, tu per daug užsiprašei.

BROLIS. Ne kažin kokia vertė, jei galima įkainot. Išeina, kad galima ginčytis, kelt, mušt kainą. Aš ją tik abstrakčiai nustačiau, nes tai neįkainojama. Kaip Picasso paveikslai: ar girdėjai ką nors sakant, kad per brangūs? Ar matei kada pardavėją, mažinantį Picasso kainą? Tokiais atvejais kaina – gryna abstrakcija.

SUTENERIS. Tai dabar abstrakcija kelias iš mano kišenės į tavo, o va tuštuma mano kišenėj nebus tokia abstrakti.

BROLIS. Užpildysi tą tuštumą. Bemat užpildysi, sakau, tau mažiau laiko prireiks kainai pamiršt, nei dabar dėl jos derėtis. Aš nesideru. Nenori – nereikia. Rinkis: arba geriausias šių metų pirkinys, arba skursk toliau.

SUTENERIS. Nesinervink, nesinervink. Aš galvoju.

BROLIS. Galvok, galvok, bet netempk laiko. Greitai turėsiu parvest seserį pas mamą.

SUTENERIS. Gerai, imu.

BROLIS (*mergaitei*). Tavo noselė blizga, viščiuk. Nepamiršk pasipudruot. (*Mergaitė išeina. jie žiūri į ją.*) Na, kaip mano Picasso?

SUTENERIS. Vis tiek brangoka.

BROLIS. Uždirbs tau tiek pinigų, kad pamirši jos pačios kainą.

Sumokami pinigai.

SUTENERIS. Kada galės pradėt?

BROLIS. Nesinervink, nesinervink, laiko yra.

SUTENERIS. Nėra. Gavai pinigų – duok mergaitę.

BROLIS. Tavo, jau tavo, ji beveik tavo.

SUTENERIS. Pradėjai gailėtis gavęs pinigų?

BROLIS. Nieko aš nesigailiu. Galvoju.

SUTENERIS. Apie ką? Ne laikas galvot. Tai kada?

BROLIS. Ryt, poryt.

SUTENERIS. Kodėl ne šiandien?

BROLIS. Tikrai, kodėl gi ne? Vakare.

SUTENERIS. O kodėl ne dabar?

BROLIS. Ko taip baisiai nervinies. *(Girdėti mergaitės žingsniai.)* Gerai, dabar.
(Brolis pasitraukia, slepiasi gretimame kambaryje.)

Įeina mergaitė.

MERGAITĖ. Kur brolis?

SUTENERIS. Jis liepė man tavim pasirūpint.

MERGAITĖ. Noriu žinot, kur mano brolis.

SUTENERIS. Einam su manim.

MERGAITĖ. Nenoriu eit su jumis.

ŠEIMININKĖ. Daryk, kas sakoma, višta tu. Brolis pasakė – ir šventa.

Mergaitė ir suteneris išeina. Brolis išeina iš kambario ir atsisėda priešais šeimininę.

BROLIS. Garbės žodis, aš to nenorėjau, šeimininke. Pati spyrė, užsimanė šitam kvartale dirbt. Ji kažko ieško, nežinau ko. Mano, kad čia tikrai suras. Aš nenorėjau. Saugojau ją kaip joks brolis nėra jaunesnės sesers saugojęs. Mano viščiukas, mano brangiausia mažylė, niekada nieko taip nemylėjau. Bet dabar nieko nepadarysi. Mus užklupo nelaimė. Pati to norėjo, aš tik nusileidau. Visada nusileisdavau sesutei. Nelaimė mus užgriuvo ir slegia. *(Jis verkia.)*

ŠEIMININKĖ. Šiukšlė tu.

XII STOTIS

Geležinkelio stotis.

ZUCCO. Roberto Zucco.

DAMA. Kodėl visą laiką kartojat tą vardą?

ZUCCO. Bijau pamiršt.

DAMA. Savo vardo neįmanoma pamiršt. Turbūt viską galima pamiršt, tik ne savo vardą. Vardą pamirštumėt patį paskutinį.

ZUCCO. Ne ne, aš pamirštu. Matau, jis įrašytas mano smegenyse, vis sunkiau įskaitomas, vis blankesnis, lyg toltų, ir man reikia vis atidžiau žiūrėt, kad įskaityčiau. Bijau, kad vieną dieną nebežinosiu savo vardo.

DAMA. Aš jo nepamiršiu. Būsiu jūsų atmintis.

ZUCCO (*po pauzės*). Myliu moteris. Per daug myliu moteris.

DAMA. Jos niekada nebūna per daug mylimos.

ZUCCO. Aš jas myliu, myliu. Visas. Moterų per mažai.

DAMA. Tai ir mane mylit.

ZUCCO. Taip, aišku, juk jūs moteris.

DAMA. Kodėl atsitempėt mane čia?

ZUCCO. Todėl, kad važiuosiu traukiniu.

DAMA. O kaip poršas? Kodėl nevažiuojat poršu?

ZUCCO. Nenoriu, kad pastebėtų. O traukinys niekas nieko nemato.

DAMA. Aš turėčiau važiuot su jumis?

ZUCCO. Ne.

DAMA. Kodėl ne? Kodėl turėčiau su jumis nevažiuoti? Kai tik pamačiau jus, iš karto kritot į akį. Važiuosiu kartu. Beje, jūs to ir siekėt, kitaip būtumėt mane nušovęs arba palikęs likimo valiai.

ZUCCO. Jūs turit man duot pinigų traukinio bilietui. Aš neturiu. Motina žadėjo, bet pamiršo.

DAMA. Motinos visada pamiršta duot pinigų. Kur jūs važiuosit?

ZUCCO. Į Veneciją.

DAMA. Keistas sumanymas.

ZUCCO. Jūs buvot Venecijoje?

DAMA. Žinoma. Kas gi nebuvo Venecijoje?

ZUCCO. Aš ten gimiau.

DAMA. Bravo. Visada maniau, kad Venecijoje niekas negimsta, ten visi tik miršta. Kūdikiai tikriausiai gimsta dulkini ir apraizgyti voratinkliais. Kad ir kaip ten būtų buvę, Prancūzija jus kaip reikiant nuprausė. Nematau nė dulkelės. Prancūzija – puiki valymo priemonė. Bravo.

ZUCCO. Man būtinai reikia išvažiuot, būtinai. Nenoriu, kad mane suimtų. Nenoriu, kad pasodintų. Visi tie žmonės man varo siaubą.

DAMA. Siaubą? Būkit vyras. Turit ginklą: ištrauksit iš kišenės, ir visi išsilakstys.

ZUCCO. Todėl ir bijau, kad esu vyras.

DAMA. O aš nebijau. Ir niekada nebijojau, net kai jūs man tai padarėt.

ZUCCO. Nes jūs – ne vyras.

DAMA. O jūs sudėtingas, sudėtingas.

ZUCCO. Jei mane sugaus – pasodins. Jei pasodins – aš išprotėsiu. Jau dabar einu iš proto. Visur policininkai, visur žmonės. Tarp šitų žmonių aš lyg už grotų. Nežiūrėkit į juos, į nieką nežiūrėkit.

DAMA. Nejaugi manot, kad išduosiu? Pamišėlis. Seniai galėjau tą padaryt. Tie idiotai man šlykštūs. O jūs greičiausiai patinkat.

ZUCCO. Tik pažiūrėkit į tuos bepročius. Žiūrėkit, kokie pikti. Tai žudikai. Niekada nemačiau tiek žudikų vienu metu. Tereikia, kad jų galvose kažkas spragtelėtų, ir jie puls vieni kitus žudyti. Nesuprantu, kodėl čia, dabar nespragtelė. Juk visi pasiruošę žudyti. Jie kaip žiurkės laboratorijų narveliuos. Jie trokšta žudyti, matau iš veidų, iš eisenos, matau jų sugniaužtus kumščius kišenėse. Aš atpažįstu žudiką iš pirmo žvilgsnio: jo rūbai permirkę krauju. Čia visur jų pilna, reikia sėdėt tyliai, nejudėt, nežiūrėt jiems į akis. Reikia būti perregimiems, kad tik jie mūsų nepamatytų. O jei žiūrėsime jiems į akis, jie pastebės, ims žiūrėt ir mus pamatys, jų galvose spragtelės, ir puls žudyti, žudyti, Jei vienas pradės, visi ims pjautis. Tik ir laukia to signalo.

DAMA. Liaukitės. Nepradėkit isterikuot. Aš nupirksiu du bilietus. Na nusiraminkit pagaliau, nes mus pastebės. *(Po pauzės.)* Kodėl jį nužudėt?

ZUCCO. Ką tokį?

DAMA. Mano sūnų, beproti.

ZUCCO. Nes jis buvo mažas snarglius.

DAMA. Kas jums taip sakė?

ZUCCO. Jūs. Jūs pati sakėt, kad jis mažas snarglius. Sakėt, kvaile jus laikė.

DAMA. O ką, jei man patinka būt kvaile laikoma? O ką, jei myliu mažus snarglius? Jei myliu juos labiausiai pasauly, labiau nei suaugusius mulkius? O ką, jei aš nekenčiu visko, išskyrus mažus snarglius?

ZUCCO. Taip ir reikėjo sakyti.

DAMA. Aš sakiau, kvaily tu, sakiau.

ZUCCO. Reikėjo duoti raktelius. Reikėjo nežeminti manęs. Aš nenorėjau jo žudyti, bet viskas taip savaime susiklostė, dėl to poršo.

DAMA. Melagis, niekas nesusiklostė, viskas buvo be ryšio. Savo ginklą juk į mane buvot įrėmęs. Tai kodėl suknežinot galvą jam, viską krauju aptaškėt?

ZUCCO. Jei tai būtų buvus jūsų galva, vis tiek būtų kraujai tiškę.

DAMA. Bet aš gi būčiau to nemačius, kvaily, būčiau nemačius. Man nuspėjaut į mano kraują, jis man nepriklauso. O sūnaus kraujas iš manęs, iš manęs atsidūrė jo sumautose venose, tai mano nuosavybė, man priklausė, draudžiu ją taškyti į visas puses miesto parke šitiems galvijams po kojoms. Dabar jau nieko nebeturiu. Dabar bet kas gali mindyti vienintelį dalyką, kuris man priklausė. Gatvių valytojai rytoj viską nuplaus. Kas man beliko, kas?

Zucco atsistoja.

ZUCCO. Aš išvažiuoju.

DAMA. Aš su jumis.

ZUCCO. Nejudėkit.

DAMA. Jūs net bilieto neturite už ką nusipirkti. Nespėjau duoti pinigų. Jūs niekam nepaliekate laiko, kad galėtų padėti. Jūs kaip peilis – kartais užlenkiamas ir dedamas kišenėn.

ZUCCO. Man nereikia padėti.

DAMA. Padėti visiems reikia.

ZUCCO. Tik nepradėkit verkėti. Atrodot kaip moteris, kuri tuoj pravirks. Negaliu to pakęsti.

DAMA. O sakėt, kad mylit moteris, visas, net mane.

ZUCCO. Tik ne tada, kai jos tuoj pravirks.

DAMA. Nesijaudinkit, aš neverksiu.

Ji verkia. Zucco nueina.

DAMA. O kaipgi vardas, beproti? Ar dar galit man jį pasakyt? Kas prisimins už jus? Aišku, jau seniai pamiršot. Dabar tik aš jį prisimenu. Taip ir išvažiuosit palikęs atmintį.

Zucco išeina. Dama lieka sėdėti ir žiūri į traukinius.

XIII

OFELIJA

Ta pati vieta, naktis.

Stotyje tuščia. Girdėti, kaip lyja.

Įeina sesuo.

SESUO. Kur mano balandėlė? Į kokį šiukšlyną ją nutempė? Į kokį bjaurų narvą uždarė? Kokie pikti išgamos, žvėrys dabar ją supa? Kaip man tave surast, kregždute mano? Rasiu, ieškosiu, kol gyva būsiu. *(Pauzė.)* Patinas – pats šlykščiausias gyvulys, kuriuos tik žemė nešioja. Man patino kvapas atgrasus. Jis kaip kanalizacijos žiurkių, mėšlinų kiaulių tvenkinio su pūvančiais lavonais. *(Pauzė.)* Patinas nešvarus, vyrai nesiprausia, kaupia ant savęs nešvarumus, šleikščias savo išskyras, saugo jas lyg didžiausią brangenybę. Vyrai vieni kitų neužuodžia, nes jų visų kvapas vienodas. Todėl jie bendrauja vieni su kitais ir su kekšėm, nes kekšės jų dvoką pakenčia už pinigus. Šitiek prausiau savo mažylę. Maudžiau prieš vakarienę, maudžiau ryte, šepėčiu tryniau nugarą ir rankas, šveičiau panages, kasdien ploviau jai galvą, karpiau nagelius, kiekvieną mielą dieną ją visą prausdavau šiltu vandeniu su muilu. Išsaugojau baltą kaip balandėlę, plunksnas kedenau savo kregždutei. Prižiūrėjau, laikiau švariam narvely, kad tik savo skaistaus baltumo nesusiteptų šio pasaulio purvais, patinų nešvarumais, kad tik patinų tvaiku neapsinuodytų. Tai jos brolis, ta žiurkių žiurkė, tas dvokiantis galvijas, tas iškrypęs patinas ją išvoliojo purve ir už plaukų nusitempė į savo mėšlyną. Reikėjo man jį užmušt, nunuodyt, neleist sukiotis apie mano kregždutės narvelį. Reikėjo spygliuota viela aptvert mano mylimosios

narvelį. Reikėjo tą žiurkę sutraiškyt ir sudegint krosny. *(Pauzė.)* Viskas čia nešvaru. Šitas miestas nešvarus, jame knibžda patinai. Tegul lyja, tegul ilgai ilgai lyja, tegul lietus nuplauna tą mėšlą nuo mano kregždutės.

XIV AREŠTAS

Mažosios Čikagos kvartalas. Du policininkai. Dvi prostitutės, su jomis – mergaitė.

PIRMASIS POLICININKAS. Ar matei ką nors?

ANTRASIS POLICININKAS. Ne, nieko.

PIRMASIS POLICININKAS. Nesąmonė. Mūsų darbas nesąmonė. Stypsom čia sustingę kaip kelio ženklai. Taip pat sėkmingai galėtumėm ir judėt.

ANTRASIS POLICININKAS. Visai normalu. Juk čia jis nužudė inspektorių.

PIRMASIS POLICININKAS. Būtent. Tai vienintelė vieta, kur jis negrįš.

ANTRASIS POLICININKAS. Žudikas visada grįžta į nusikaltimo vietą.

PIRMASIS POLICININKAS. Nori pasakyt, kad jis čia sugrįš? O ko jam čia grįžt? Juk nieko nepaliko, jokio daikto, nieko. Jis juk neišprotėjęs. Mes esam du visai nereikalingi kelio ženklai.

ANTRASIS POLICININKAS. Jis sugrįš.

PIRMASIS POLICININKAS. O dabar geriau einam, išgersim po taurelę su viešnamio šeimininke, su panelėm šnektelsim, pasivaikščiiosim kur nors, tarp ramių, tylių žmonių. Mažoji Čikaga – pats ramiausias miesto kvartalas,

ANTRASIS POLICININKAS. Po pelenais ugnis rusena.

PIRMASIS POLICININKAS. Ugnis? Kokia ugnis? Kur tu matai ugnį, ką? Net panelės čia ramios ir tylios kaip duonos pardavėjos, klientai vaikštinėja lyg parke, suteneriai apeina savo teritorijas kaip bibliotekininkai, kurie tikrina, ar visos knygos lentynose, ar kokios nepavogė. Kur matai ugnį? Tas tipas čia negrįš, galiu lažintis, lažinamės iš taurelės pas šeimininkę.

ANTRASIS POLICININKAS. Nužudęs tėvą juk grįžo namo.

PIRMASIS POLICININKAS. Gal reikalų turėjo.

ANTRASIS POLICININKAS. Kokių reikalų?

PIRMASIS POLICININKAS. Motiną nužudyt. Kai ją nužudė, nebegrižo. O kadangi čia jau nebėra inspektorius, jis negriš žudyt. Jaučiuos kvailai, lyg man iš rankų ir kojų kaltus šaknys ir lapai. Jaučiu, kaip smingu į betoną. Na einam išgert pas šeimninę. Visur tylu, visi ramiai vaikšto. Ar matai ką nors, kas atrodytų kaip žudikas?

ANTRASIS POLICININKAS. Žudikas niekada neatrodo kaip žudikas. Žudikas gali ramiausiai vaikščiot tarp kitų žmonių, kaip tu ir aš.

PIRMASIS POLICININKAS. Tai jis turėtų būt pamišęs.

ANTRASIS POLICININKAS. Žudikas pamišęs iš prigimties.

PIRMASIS POLICININKAS. Kažin, kažin. Kartais ir aš beveik užsimanau žudyt.

ANTRASIS POLICININKAS. Tai ir tu esi beveik pamišęs.

PIRMASIS POLICININKAS. Galbūt, galbūt.

ANTRASIS POLICININKAS. Aš tuo įsitikinęs.

Įeina Zucco.

PIRMASIS POLICININKAS. Bet niekada, net jei būčiau pamišęs, net jei būčiau žmogžudys, niekada ramiai nevaikštinėčiau savo nusikaltimo vietoj.

ANTRASIS POLICININKAS. Pažiūrėk į tą tipą.

PIRMASIS POLICININKAS. Į kurį?

ANTRASIS POLICININKAS. Į tą, kur ten ramiai sau vaikštinėja.

PIRMASIS POLICININKAS. Čia visi ramiai vaikštinėja. Mažoji Čikaga tapo parku, čia net vaikai galėtų kamuoliu žaist

ANTRASIS POLICININKAS. Į tą, su karine uniforma.

PIRMASIS POLICININKAS. A, matau.

ANTRASIS POLICININKAS. Jis nieko tau neprimena?

PIRMASIS POLICININKAS. Galbūt, galbūt.

ANTRASIS POLICININKAS. Sakyčiau, lyg ir jis.

PIRMASIS POLICININKAS. Negali būt.

MERGAITĖ (*pastebėjusi Zucco*). Roberto. (*ji puola prie jo ir pabučiuoja.*)

PIRMASIS POLICININKAS. Tai jis.

ANTRASIS POLICININKAS. Be abejo.

MERGAITĖ. Aš tavęs ieškojau, Roberto, ieškojau, išdaviau, verkiau, tiek verkiau, kad likau kaip mažytė sala jūroj, ir mane baigia paskandint bangos. Aš tiek kentėjau, kad mano kančios galėtų užpildyt visas žemės prarajas ir lietus iš ugnikalnių. Noriu būti su tavim, Roberto, noriu girdėt kiekvieną tavo širdies dūžį, kiekvieną tavo krūtinės atodūsj, klausytis tavo kūno mechanizmų ūžesio, aš rūpinsiuos tavo kūnu taip, kaip mechanikas rūpinas savo mašinom. Saugosiu visas tavo paslaptis, būsiu lagaminas paslaptims, būsiu krepšys, kuriame kaupsi savo paslaptis. Prižiūrėsiu tavo ginklus, kad nerūdytų. Tu būsi mano agentas ir mano paslaptis, kai keliausi, būsiu tavo bagažas.tavo nešikas ir tavo meilė.

PIRMASIS POLICININKAS (*artėdamas prie Zucco*). Kas jūs toks?

ZUCCO. Aš nužudžiau savo tėvą, motiną, policijos inspektorių ir vaiką. Aš esu žmogžudys.

Policininkai jį suima.

XV

ZUCCO SAULĖJE

Vidurdienis, kalėjimo stogai.

Visos šios scenos metu nieko nematyti, išskyrus Zucco, kai jis užlipa ant stogo.

Girdėti sumišę sargybinių ir kalinių balsai.

BALSAS. Roberto Zucco pabėgo.

BALSAS. Ir vėl.

BALSAS. O kas jį saugojo?

BALSAS. Kas buvo už jį atsakingas?

BALSAS. Kvailai mes atrodom.

BALSAS. Taip, jūs kvailai atrodot. (*Juokas.*)

BALSAS. Tylos.

BALSAS. Jis turi bendrininkų.

BALSAS. Ne, jis neturi bendrininkų, todėl jam ir pasiseka pabėgt.

BALSAS. Vienas.

BALSAS. Vienas kaip didvyris.

BALSAS. Reikia ieškot koridoriaus užkaboriuos.

BALSAS. Gal jis kur nors tūno.

BALSAS. Gal tupi kur kampe ir dreba.

BALSAS. Bet ne dėl to, kad jūsų bijotų.

BALSAS. Zucco ne dreba, o iš jūsų, kvailių, tyčiojas.

BALSAS. Zucco iš visų tyčiojas.

BALSAS. Netoli jis nueis.

BALSAS. Čia modernus kalėjimas. Negalima iš čia pabėgt.

BALSAS. Tai neįmanoma.

BALSAS. Visiškai neįmanoma.

BALSAS. Zucco žuvęs.

BALSAS. Gal Zucco ir žuvęs, bet kol kas jis lipa stogu ir iš jūsų, kvailių, tyčiojas.

Zucco, pusnuogis ir basas, užlipa ant kraigo.

BALSAS. Ką jūs ten veikiat?

BALSAS. Tučtuojau lipkit žemyn. (*Juokas.*)

BALSAS. Zucco, jūs žuvęs. (*Juokas.*)

BALSAS. Zucco, Zucco, sakyk, kaip sugebi pabėgt, valandą pabuvęs kalėjime?

BALSAS. Kaip?

BALSAS. Pro kur prasmukai? Pasakyk ir mums.

ZUCCO. Pro viršų. Nereikia stengtis pereit kiaurai sienas, nes už jų kitos sienos ir dar kitos, vis tas pats kalėjimas. Reikia bėgt stogais saulės link. Tarp saulės ir žemės niekada nepastatys sienos.

BALSAS. O sargybiniai?

ZUCCO. Sargybinių nėra. Reikia tik jų nematyt. Iš viso, aš galėčiau penkis viena ranka sutraiškyt.

BALSAS. Iš kur turi tiek jėgų, Zucco, iš kur tiek jėgų?

ZUCCO. Kai einu pirmyn, aš laužiuos, o kliūtys pačios prieš mane nuvirsta, nes į jas nė nežiūriu. Aš vienišas ir stiprus kaip raganosis.

BALSAS. O kaip tavo tėvas, kaip motina, Zucco. Negalima kelt rankos prieš tėvus.

ZUCCO. Žudyt tėvus yra normalu.

BALSAS. Bet vaiko, Zucco, vaiko negalima liest. Žudomi priešai ir žmonės, kurie gali gintis. Tik ne vaikai.

ZUCCO. Aš neturiu priešų ir nepuolu. Ir traiškau kitus žvėris ne iš pykčio, o dėl to, kad nepastebėjęs ant jų užminu.

BALSAS. Ar turi pinigų? Kur nors slėpei pinigus?

ZUCCO. Aš niekur neturiu pinigų. Man nereikia pinigų.

BALSAS. Tu didvyris, Zucco.

BALSAS. Galijotas,

BALSAS. Samsonas.

BALSAS. Kas tas Samsonas?

BALSAS. Valkata iš Marselio.

BALSAS. Susipažinau su juo kalėjime. Tikras žvėris. Vienu smūgiu galėjo dešimt snukių suknežint.

BALSAS. Meluoja.

BALSAS. Vien kumščiais.

BALSAS. Ne, asilo žandikauliu. Ir jis visai ne iš Marselio.

BALSAS. Dalila. Kažkas ten su plaukais atsitiko. Žinau.

BALSAS. Visada atsiranda moteris, kuri išduoda.

BALSAS. Visi būtumėm laisvėje, jei ne moterys.

Pateka ryški, akinanti saulė. Pakyla smarkus vėjas.

ZUCCO. Pažiūrėkit į saulę. *(Kieme stoja visiška tyla.)* Nieko nematot? Nematot, kaip ji supas?

BALSAS. Nieko nematom.

BALSAS. Mums nuo jos akis skauda. Ji akina.

ZUCCO. Pažiūrėkit, kas kyšo iš saulės. Jos falas, iš ten pučia vėjas.

BALSAS. Kas kas? Saulė turi falą?

BALSAS. Nutilkit.

ZUCCO. Pasukit galvas, pamatysit, ir saulė pajudės su jumis.

BALSAS. Kas juda? Aš tai nieko nematau judant

BALSAS. Ir kaip ten, aukštai, gali kas nors judėt? Ten jau nuo amžių viskas gerai įtvirtinta, gerai įkalta ir priveržta.

ZUCCO. Tai vėjų šaltinis.

BALSAS. Mes nieko nebematom, per šviesu.

ZUCCO. Pasukit galvą į Rytus, ir šviesa ten pakryps, jei pasuksit galvą į Vakarus, ir ji seks paskui jūsų žvilgsnį.

Pakyla labai stiprus vėjas. Zucco svyruoja.

BALSAS. Jis išprotėjęs. Nukris.

BALSAS. Baik, Zucco, užsimuši.

BALSAS. Jis išprotėjęs.

BALSAS. Jis nukris.

Pakyla akinanti lyg atominės bombos sprogimas saulė. Nieko nematyti.

BALSAS (*šaukia*). Jis krenta.